

N:o 67.

Af herr **G. B. Hellman**, om ändring af 1 § instruktionen för taxeringsmyndigheterna.

I motion n:o 150 till förra årets Riksdag hemställde jag, att Riksdagen måtte besluta sådan ändring af 3 mom. i 1 § af instruktionen för taxeringsmyndigheterna, att senare delen af sagda moment skulle få följande förändrade lydelse:

»börande vid bestämmandet af detta värde skäligt afseende fästas vid åbyggnadernas beskaffenhet och branförsäkringsvärde, befintligheten af trädgård, park, andel i härads- eller sockenallmänning eller andra förmåner;»

För undvikande af upprepande, tillåter jag mig hänvisa till sagde motions motivering.

Bevillningsutskottet afstyrkte denna motion, dock icke enhälligt. Oaktadt de ytterligare skäl för den påyrkade ändringen, som jag vid ärendets föredragning i Andra Kammaren den 13 april 1904 hade tillfälle att anföra, afslogs motionen.

Då emellertid 1904 års bevillningsutskott i viss mån medgifvit, att olägenheter kunna uppstå och svårigheter möta för en rättvis beskattning i vissa af mig i motionen angifna fall, och då jag själf, på grund af erfarenheter från tjänstgöring som ledamot i beskattningsnämnder, fortfarande känner mig öfvertygad om behovet af en sådan ändring i instruktionen för taxeringsmyndigheterna, att denna instruktions ordalydelse icke lägger hinder i vägen för sagde myndigheter att tillämpa den uttryckliga bestämmelsen i bevillningsförordningens 3 §, att »fast egendom skall uppskattas till sitt verkliga värde», finner jag mig föranlåten att ånyo bringa detta ärende under bevillningsutskottets och Riksdagens pröfning.

Ett ytterligare skäl synes mig nu hafva tillkommit genom beslutet om egnahemslånerörelsen.

Denna lånerörelse skall gifvetvis medföra tillkomsten af en hel del lägenheter — egna hem — hvilka blifva föremål för taxering såsom fastigheter, antingen som »jordbruksfastighet» eller som »annan fastighet». I bestämmelserna om egnahemslån talas om 2:ne slag af lägenheter för bildandet af egna hem, nämligen jordbrukslägenheter och bostadslägenheter. Synbarligen förekommer dock ordet lägenhet icke här i samma bemärkelse som i bevillningsförordningen och i förordningarne om egostyckning och jordafsöndring. Förfaringssätten vid förvärf af jord till egna hem torde nog i särskilda fall blifva olika. Än genom egostyckning, då den från stamhemmanet afskilda jorden åsättes mantal och således blifver en hemmansdel, hvilken måste såsom jordbruksfastighet taxeras, oafsedt om densamma enligt egnahemsförordningen är att anse som en jordbruks- eller en bostadslägenhet. Än genom afsöndring utan åsättande af mantal, i hvilket fall området i jordeboken upptages såsom lägenhet. I hvilketdera fallet som helst torde ofta byggnaderna å dylika egna hem komma att representera ett högre värde än själfva jordområdet. Har det senare förvärfvats som »lägenhet», kommer det att i nämnda fall taxeras som »annan fastighet» och till belopp motsvarande byggnadernas brandförsäkringsvärde. Har jordområdet däremot blifvit åsatt mantal, kommer detsamma att taxeras som jordbruksfastighet och då till ett jämförelsevis lägre belopp, äfven om byggnaderna äro af högre värde, då enligt nuvarande bestämmelser i instruktionen för taxeringsmyndigheterna ingen hänsyn får tagas till byggnadernas beskaffenhet i den mån de icke direkt inverka på egendomens afkastning. Det kan därför lätt nog inträffa, att af 2:ne, kanske rent af intill hvarandra belägna, egna hem med samma egovälde och med lika åbyggnader det ena varder såsom jordbruksfastighet taxerad till blott en bråkdel af det värde den andra åsättes såsom annan fastighet. Men en sådan taxering synes mig icke vara förenlig med rättvisa och billighet samt säkerligen ej heller i öfverensstämmelse med bevillningsförordningens anda i öfrigt. Dock, än mera i ögonen fallande orimligheter i taxeringsväg kunna inträffa. Så t. ex. har ofta förekommit, att mera burgna och oberoende personer, i närheten af städer, stationssamhällen eller andra för dem tilltalande och bekvämliga platser, förvärfvat sig ett mindre jordområde och där uppfört en dyrbar villa eller ett propert boningshus. I de fall, att ägaren låtit åsätta det än så ringa jordområdet mantal och icke uthyr någon del af de därå uppförda värdefulla byggnaderna, taxeras en sådan fastighet såsom jord-

bruksfastighet och då till ett högst obetydligt belopp i jämförelse med det verkliga värde en dylik egendom representerar. Enligt gifna prejudikat är dock en dylik, för vanlig uppfattning rent af orimlig taxering laglig, så länge 3 mom. af instruktionens 1 § har sin nuvarande lydelse. I ofvan påpekade fall gäller det likvisst oftast personer, som icke sakna förmåga att erlægga bevillning för ett taxeringsbelopp, som står i bättre förhållande till egendomens verkliga värde och som blifvit fastställt i närmare anslutning till bevillningsförordningens allmänna föreskrift, att fast egendom skall taxeras till sitt verkliga värde.

Det synes mig därför vara af nöden, att sådana ändringar göras i instruktionen, att taxeringsmyndigheterna blifva oförhindrade efterleva hvad som stadgas i bevillningsförordningens 3 §. Enklast torde detta kunna ske genom att ur 3 mom. af instruktionens 1 § utesluta orden »börande vid bestämmande af detta värde afseende icke fästas å beskaffenheten af sådana byggnader, som på egendomens afkastning icke hafva något egentligt inflytande» och i stället låta sista delen af nämnda moment få här nedan föreslagna lydelse.

På grund af det anförda får jag sålunda vördsamt föreslå,

att Riksdagen måtte besluta sådan ändring i nu gällande instruktion för taxeringsmyndigheterna, att slutet af 3 mom. i dess 1 § erhåller följande lydelse: — — — — »egendomens verkliga värde; dock att värdet af kreatur, redskap och andra inventarier eller förlag vid jordbruksfastighet icke må vid fastighetsvärdets bestämmande tagas i beräkning;»

Skulle bevillningsutskottet, till hvilket motionen torde komma att remitteras, finna den af mig föreslagna ändringen icke vara till fyllest eller icke i lämpliga ordalag affattad, vågar jag tillika vördsamt hemställa, att utskottet behagade föreslå de ändringar i nu gällande bevillningsförordning med därtill hörande instruktion, som för vinnande af motionens syfte befinnas vara erforderliga.

Stockholm den 27 januari 1905.

Gustaf B. Hellman.